

Den danske vandmiljøkvalitet

Opgørelse og værdisætning

Thor Donsby Noe

ECON/AU

13. oktober 2021

- 1 Rammer for vandmiljøet
- 2 Overfladevand
- 3 Imputering og ekstrapolering
- 4 Grundvand
- 5 Værdisætning

Overtilførsel af næringsstoffer

Landbrug og punktkilder udleder fosfor, kvælstof og andre næringsstoffer. Overtilførsel af næringsstoffer kan medføre:

- ***Eutrofiering af overfladevand***, hvor høj vækst i planteplankton skaber uklart vand og iltsvind til skade for vegetation og dyreliv.

Overtilførsel af næringsstoffer

Landbrug og punktkilder udleder fosfor, kvælstof og andre næringsstoffer. Overtilførsel af næringsstoffer kan medføre:

- **Eutrofiering af overfladevand**, hvor høj vækst i planteplankton skaber uklart vand og iltsvind til skade for vegetation og dyreliv.
- **Kvælstofforurening af grundvand**, der kan være sundhedsskadeligt og bidrage til eutrofiering gennem udstrømning til overfladevand.

Direktivet fastlægger rammerne for:

- Overvågning og opnåelse af "*god*" økologisk og kemisk tilstand for overfladevand og grundvand.

Tre planperioder med forskellig dataafgrænsning og metodik.

EU's Vandrammedirektiv (2000)

Direktivet fastlægger rammerne for:

- Overvågning og opnåelse af "god" økologisk og kemisk tilstand for overfladevand og grundvand.

Tre planperioder med forskellig dataafgrænsning og metodik:

VP1: Vandplanerne 2009-2015.

VP2: Vandområdeplanerne 2015-2021. Gælder til de bliver afløst.

VP3: Vandområdeplaner 2021-2027 (forsinket).

Efter politisk aftale af 4/10-2021 forventes følgende forløb:

- 3 måneder til færdiggørelse af udkast.
- 6 måneders høringsperiode for udkastet.
- 6 måneder til evt. justering pba. høringssvar.
- *Dvs. den endelige behandling kan blive forsinket indtil 2023.*

Vandrammedirektivet:

På baggrund af indikatorer for eutrofiering fastsættes vandområders økologiske tilstand som *høj*, *god*, *moderat*, *ringe* eller *dårlig*.

Vandrammedirektivet:

På baggrund af indikatorer for eutrofiering fastsættes vandområdets økologiske tilstand som *høj*, *god*, *moderat*, *ringe* eller *dårlig*.

Vi avender indikatorer, der har været målt på standardiseret vis siden henholdsvis 1989 og 1992:

- **Vandløb:** Sammensætningen af *smådyr* (1992).
- **Søer:** Koncentrationen af stoffet *klorofyl a* som estimat for biomassen af planteplankton (1989).
- **Fjorde og kystvande:** Dybdeudbredelse af *ålegræs* (1989).
  - Vestkysten og Vadehavet: Koncentrationen af *klorofyl* (1989).

Manglende observationer i paneldatasættene:

- Alle år mangler observationer for et flertal af vandområder.
- Overvågningen er ikke sket mhp. repræsentativitet.
- Der er overrepræsentation af større vandområder samt vandområder med særlig grund til bekymring.

Manglende observationer i paneldatasættene:

- Alle år mangler observationer for et flertal af vandområder.
- Overvågningen er ikke sket mhp. repræsentativitet.
- Der er overrepræsentation af større vandområder samt vandområder med særlig grund til bekymring.

Imputering:

- Manglende observationer estimeres vha. *multivariate imputation by chained equations (MICE)*, hvor en *fully conditional specification (FCS)* udgøres af en betinget densitet for hvert år.
- Fysiske karakteristika inkluderes i *Bayesian ridge regression* ved *iteratively-reweighted regularized least-squares*.

Imputering og ekstrapolering

Manglende observationer i paneldatasættene:

- Alle år mangler observationer for et flertal af vandområder.
- Overvågningen er ikke sket mhp. repræsentativitet.
- Der er overrepræsentation af større vandområder samt vandområder med særlig grund til bekymring.

Imputering:

- Manglende observationer estimeres vha. *multivariate imputation by chained equations (MICE)*, hvor en *fully conditional specification (FCS)* udgøres af en betinget densitet for hvert år.
- Fysiske karakteristika inkluderes i *Bayesian ridge regression* ved *iteratively-reweighted regularized least-squares*.

Ekstrapolering af vandløbs tilstand til 1990 og 1991:

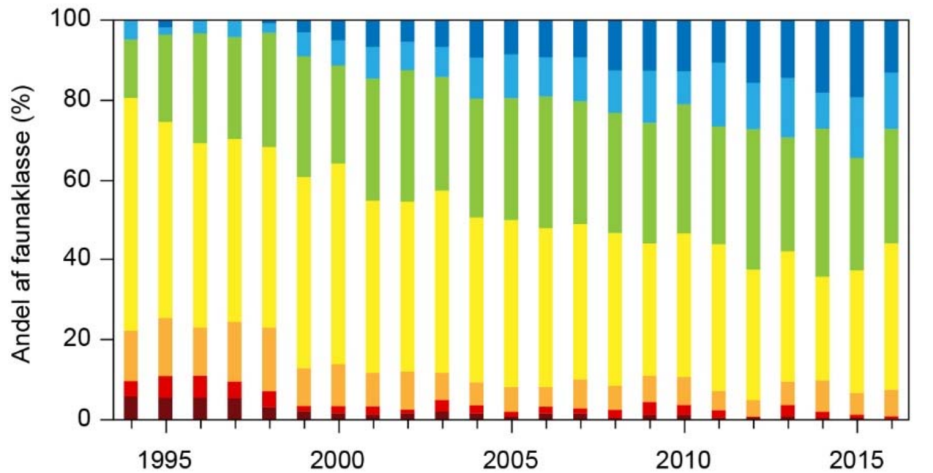
- Estimeres ved at estimere en lineær trend og forlænge den.

Vandløb: Sammensætning af smådyr (DVFI)

- 17,933 km vandløb i VP2. 91% er undersøgt mindst én gang.
- Hvert år er 24% undersøgt i gennemsnit (1992-2019).

Vandløb: Sammensætning af smådyr (DVFI)

- 17,933 km vandløb i VP2. 91% er undersøgt mindst én gang.
- Hvert år er 24% undersøgt i gennemsnit (1992-2019).

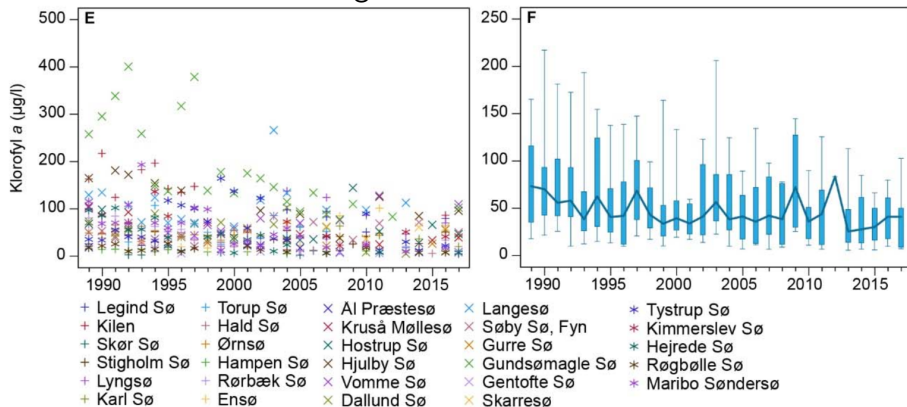
Søer > 5 ha: Klorofyl *a*

- 180 søer med faste kontroller.
- 447 søer med enkelte operationelle overvågninger.

Søer > 5 ha: Klorofyl a

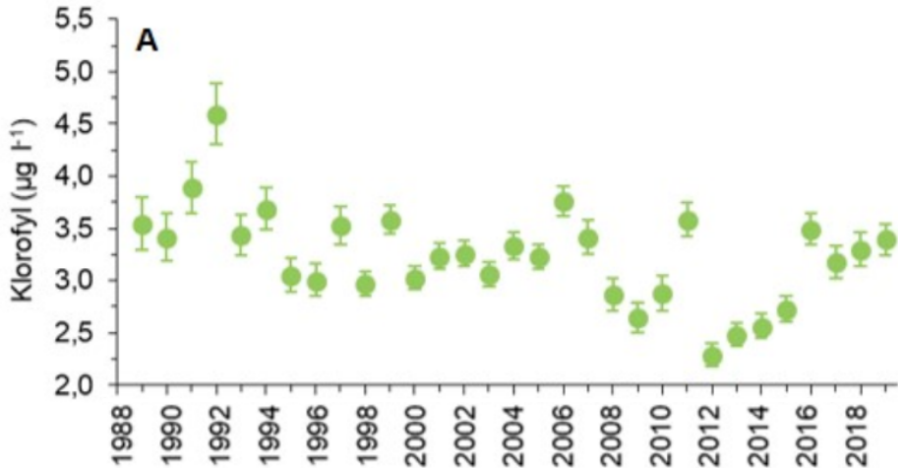
- 180 søer med faste kontroller.
- 447 søer med enkelte operationelle overvågninger.

Kerne af 29 søer med mange kontroller siden 1989:

Fjorde og kystvande: Klorofyl *a*

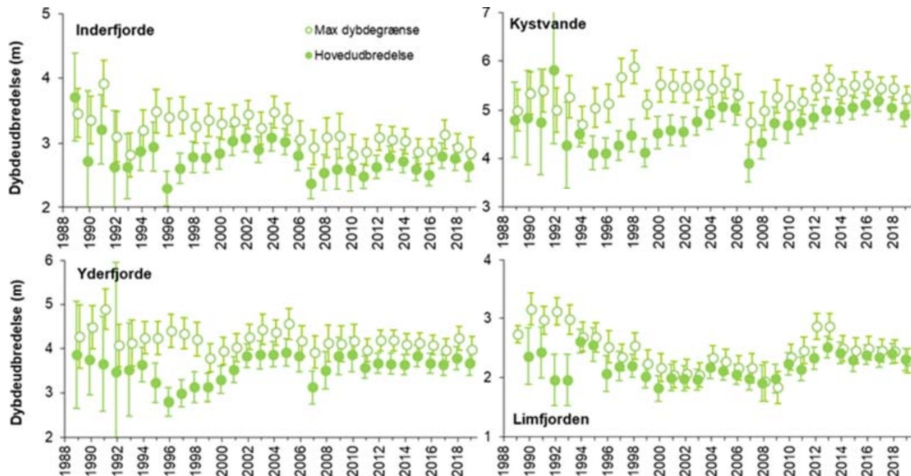
- Klorofyl (planteplankton) er målt hvert sommer siden 1989.

Fjorde og kystvande: Dybdegrænse for ålegræs

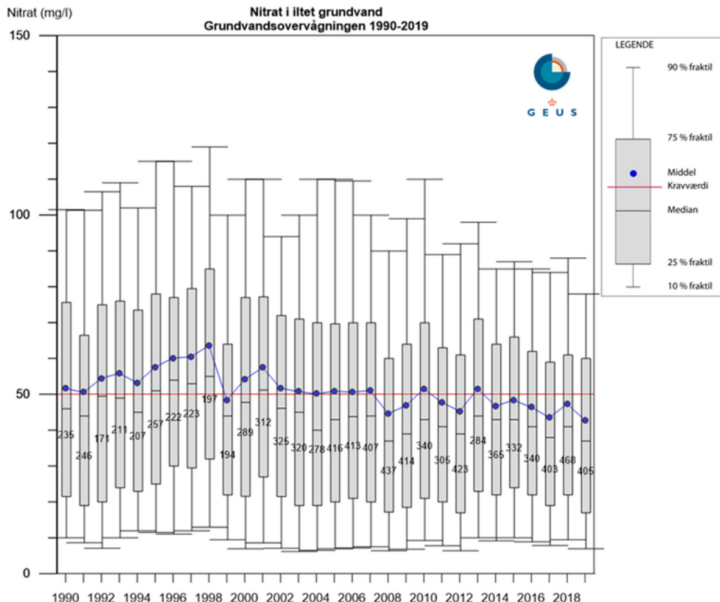
- Dybdegrænsen for ålegræssets maksimale udbredelse måles minimum hvert 3. år.

Nitatkoncentrationer i grundvand og drikkevand:

- Skal være under 50 mg/l for at undgå sundhedsfare og eutrofiering ved udstrømning til overfladevand.
  - Grundvandsboringer *under* (over) kravværdien siges at have *god* (*dårlig*) kemisk tilstand.
- Vi benytter imputering og tildeler samme vægt til alle boringer, der indgår i Grundvandsovervågningen (GRUMO).

Kvælstofforurening af grundvand

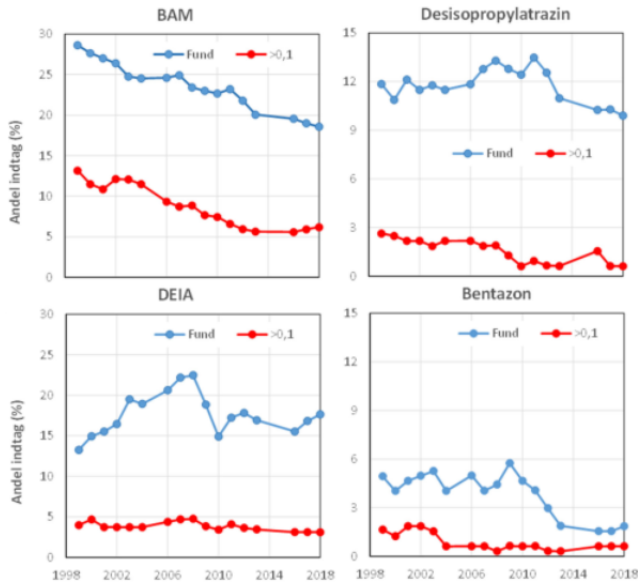

Det er meget omskifteligt, hvilke pesticider der anvendes og hvilke anses for at være sundhedsskadelige:

- Nye analysemetoder udvikles og tages i anvendelse løbende.
- Derfor er det umuligt at konstruere en langvarig tidsserie for den samlede pesticidkoncentration, som er det mindste retvisende.

Vi begrænser derfor vores analyse af grundvandet til nitrat.

Enkelte pesticider i grundvand (1998-2018)

Værdisætning af forbedret vandmiljø

Betalingsvillighed for en marginal forbedring af det danske vandmiljø (på landsplan) pba. erklærede præferencemetoder.

- **Overfladevand:** Metaregressionsanalyse af 32 nordiske studier (Zandersen m.fl., *kommende*, DCE Technical Note).
- **Grundvand:** *Choice experiment* med kun 383 respondenter omkring Limfjorden med overrepræsentation af kvinder og højtuddannede (Larsen m.fl., 2020, IFRO Working Paper).

Værdisætning af forbedret vandmiljø

Betalingsvillighed for en marginal forbedring af det danske vandmiljø (på landsplan) pba. erklærede præferencemetoder:

WTP per household (2010 DKK)

